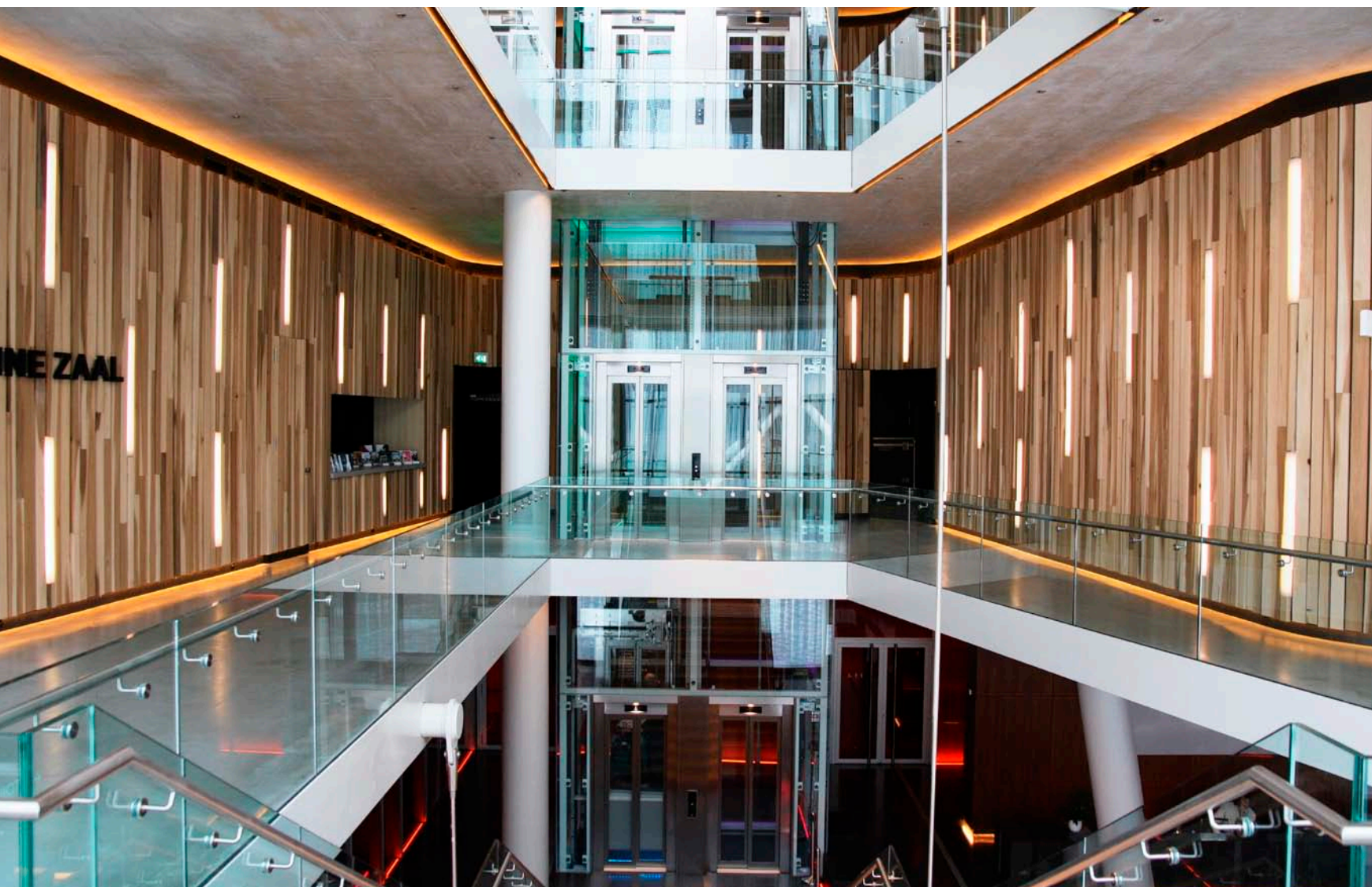

THEATRALE WANDEN

YELLOW POPLAR IN STADSTHEATER DE KOM

DE FOYER IN DE KOM, STADSTHEATER EN KUNSTENCENTRUM IN NIEUWEGEIN, IS VOORZIEN VAN HOUTEN WANDEN. DEZE YELLOW POPLAR-LATTEN ZIJN IN VERSCHILLENDE BREEDTES EN DIKTES AANGEBRACHT. "DAARDOOR ZIJN DE WANDEN SPEELS EN THEATRAAL", ZEGT HENK DE HAAS VAN DE ARCHITEKTEN CIE.

ALBERT SCHUURMAN

"Door de verschillende diktes en breedtes van de latten meanderen de wanden enigszins."

In De Kom, stadstheater en kunstencentrum in Nieuwegein, is ongeveer 1.400 m² wand voorzien van yellow poplar-latten van Derako International. "Deze zijn in drie verschillende breedtes en drie verschillende diktes toegepast", vertelt projectmanager Henk de Haas van de Architecten Cie. "Daardoor meanderen de wanden enigszins en zijn ze allesbehalve monotoon."

Derako-directeur Jan-Dirk Hageman kan zich uitstekend vinden in de keuze voor yellow poplar. "American yellow poplar is een snelgroeiende

De Kom maakt deel uit van het nieuwe stadshart van Nieuwegein.

De toegangsdeuren tot de zalen zijn aan weerskanten voorzien van de yellow poplar-latten.

"De lamellen zijn voor dit project niet op kleur gesorteerd, maar ad random geleverd en geplaatst."

boomsoort à la vuren, grenen en lariks. Deze soort heeft allerlei kleurschakeringen die het spel vormen van het ontwerp van de wand. Met een mono-uitstraling was je de helft van de architectuur kwijt geweest. Wat bij dit ontwerp vrij uniek is, zijn de diepte- en breedteverschillen. Dat leidt tot schaduwwerking, wat vervolgens invloed heeft op de uitstraling."

KUNSTCLUSTER

De Kom maakt deel uit van het Kunstcluster in het vernieuwde stadshart van Nieuwegein. Tot dit centrum behoren het eerder in Plafondenwand.info beschreven Stadhuis, winkels, woningen en kantoren. Het Kunstcluster wordt gevormd door het stadstheater met kunstencentrum en de bovengrondse parkeergarage met commerciële plint. Het theater heeft twee zalen: een grote zaal met zevenhonderd stoelen en een kleine zaal met tweehonderd stoelen. Beide zalen bevinden zich op de eerste etage. Naast het podium van de grote zaal bevindt zich een lift voor een vrachtwagen of bus; benodigde spullen kunnen dus via de coulissen direct op het podium worden uitgeladen.

In de grote zaal zijn aan de wanden houten finierpanelen gemonteerd in black walnut. "Dat is een wat donkerdere houtstructuur, die zorgt voor meer warmte en sfeer", vertelt De Haas. "De wandpanelen zijn iets gedraaid, zodat er ruimte tussen zit voor geluidsdiffusie. Het biedt ook ruimte voor lichtlijnen die via het plafond van wand naar wand lopen. Ook in het plafond is een zaagtandconstructie toegepast. Het is een beweegbaar plafond: het kan helemaal dicht of worden opgezet. Deze klankkaatsers verstrooi-

en het geluid vanuit de orkestbak de zaal in. In het plafond is tevens de lichtbrug verwerkt."

OPLOSSEN

De pui van De Kom is van glas met een print die iets weg heeft van theatergordijnen. De gevel wordt 's avonds verlicht met rgb-ledverlichting. De Haas: "Die licht de gevel onder en boven aan." Hetzelfde gebeurt binnen met de houten wanden. Zowel aan de boven- als aan de onderzijde wordt het hout aangelicht door ledverlichting. "Bovenaan is er ongeveer 30 cm ruimte tussen het hout en het betonnen plafond", vertelt De Haas. "Daar is de luchttoevoer geïnstalleerd. Sowieso moesten de wanden alles oplossen wat betreft installaties en verlichting. De betonnen plafonds zijn zo clean mogelijk; aan het aanbrengen van het beton is veel aandacht besteed. Er hangen geen lampen of melders aan. We ontkwamen echter niet aan de sprinklerkopjes. En er is een aantal hijsogen aangebracht, waaraan tijdelijke versieringen kunnen worden opgehangen."

Het 'lege' plafond is dan ook de reden dat de verlichting deel uitmaakt van de houten wanden. "De tl-armaturen zijn in een willekeurig patroon aangebracht", legt De Haas uit. Ze zijn echter opgenomen in de dikste latten en ook even breed en dik als deze latten. De verlichting is bovendien dimbaar en kan daardoor mede de sfeer bepalen." In totaal zijn 350 lichtarmaturen in de houten wanden verwerkt, aldus Ad van Hout, directeur-eigenaar van VHV Afbouw. Dit bedrijf heeft in opdracht van Keijzers Interior Projects in drie maanden tijd de lattenwanden gemonteerd. "De latten zijn gemonteerd met behulp van een rail-

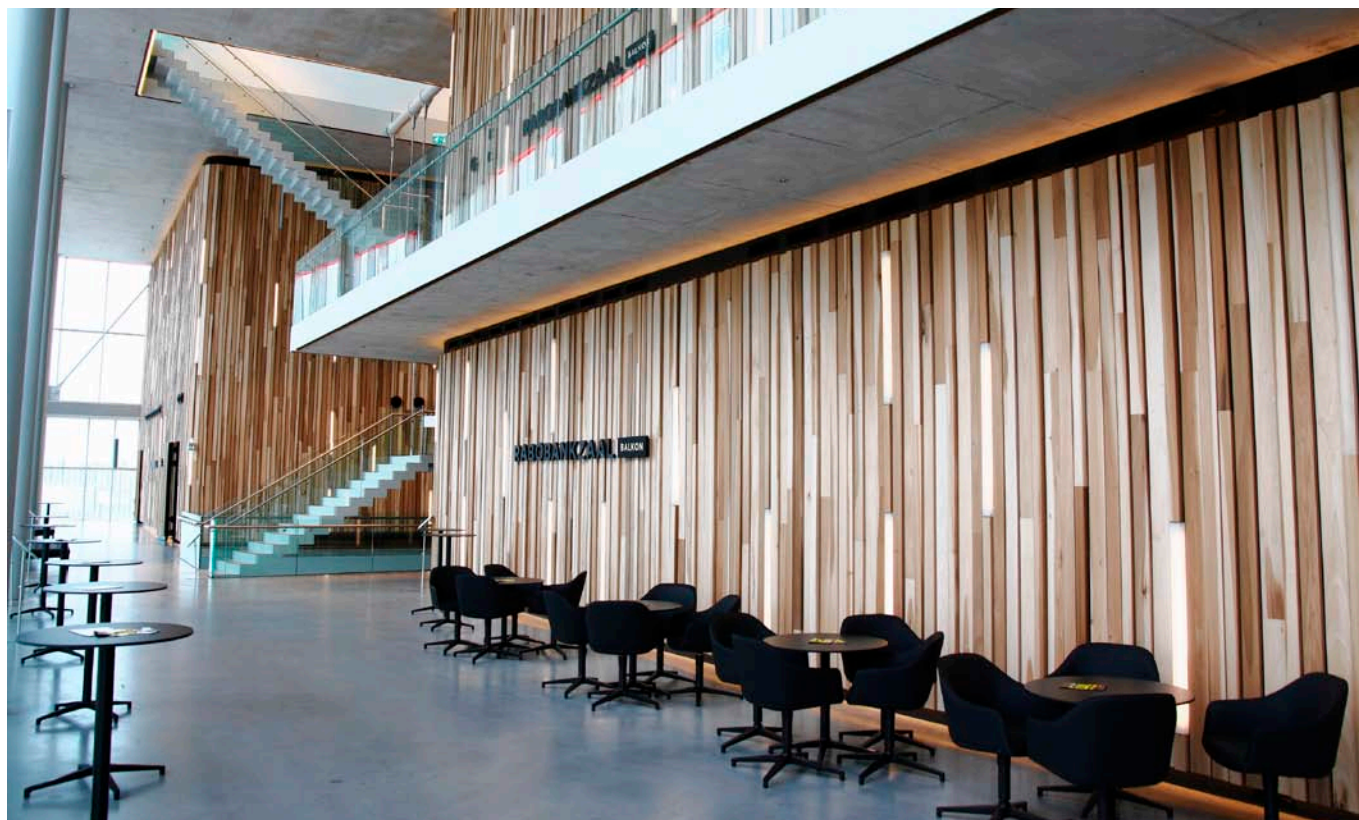
systeem." Hageman vult aan: "De lamellen kunnen met behulp van onze clips in die rails worden bevestigd."

Vanwege de vele in de wanden weggewerkte techniek en de positie van afvoerputjes en aanvoerleidingen voor brandblussers had de verwerking de nodige voeten in de aarde, constateert Van Hout. "Om alles in orde te krijgen heeft de bouw van de wanden een tijdje stilgelegen. Toen hadden we echter het grootste deel al achter de rug." De hoogste door VHV Afbouw gebouwde wanden zijn 10 m. "Daarvoor moesten de latten worden gekoppeld", vertelt Van Hout. "Voor deze wanden hadden we uiteraard hoogwerkers en steigers nodig, maar dat was geen probleem. Het kost alleen maar een betere voorbereiding en wat meer arbeid."

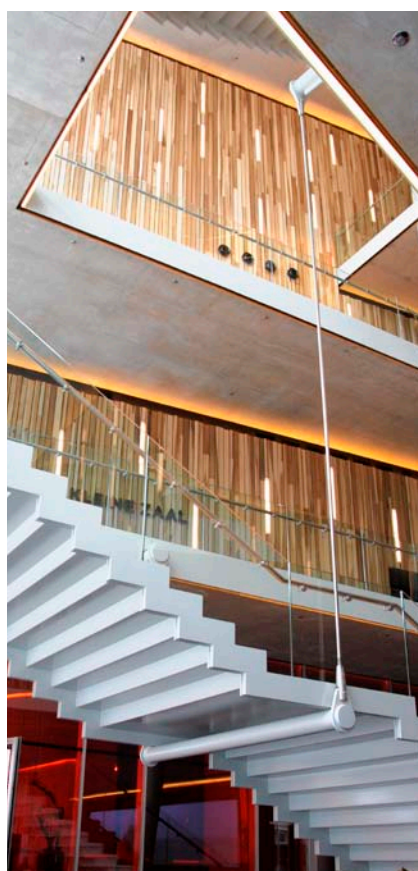
Voor het daadwerkelijk implementeren van het houten lattenwerk in het ontwerp, waren Hageman en Van Hout drie jaar geleden al in gesprek met de Architecten Cie. "De Kom bestond toen alleen nog uit plannen, waarin de populierwanden voorkwamen", vertelt Van Hout. "Die moesten erin. Aannemers zien vaak redenen om het uit het bestek te halen, maar de architect wilde per se deze wand. Wij hebben de montage uitgerend en Derako zorgde de levering."

WILD VERBAND

Het voordeel van de yellow poplar-wanden was dat de latten in willekeurige volgorde konden worden gemonteerd. "De lamellen zijn voor dit project niet op kleur gesorteerd, maar ad random geleverd en geplaatst", zegt Hageman. Van Hout vult aan: "De architect wilde een wild verband, een ruwe wand met hout in verschillende diktes

De hoogste wanden zijn ongeveer 10 m; hiervoor moesten de latten worden gekoppeld.

"Een donkere houtsoort zou de sfeer te bedompt maken."

en breedtes. Nerven of kleuren hoefden niet netjes aan te sluiten. Uitsorteren is ook bijna niet te doen, het is een natuurproduct; er zitten allerlei verschillende tekeningen in het hout."

"Yellow poplar is een vrij lichte houtsoort", verklaart De Haas de houtkeuze. "Bij een donkere houtsoort zou de sfeer te bedompt worden. Het is nu ook geen monotone wand, mede dankzij de groen-bruine vlammenstructuur in het hout. Verder is de grilligheid opgezocht in de dikte en breedte van de latten. Bij de hoeken lopen de wanden rond." Deze rondingen zijn door VHV uitgezet met behulp van schenkels aan de onder- en bovenzijde. Van Hout: "Een verticale constructie van vurenhout van 44 x 44 mm draagt T-profielen van Derako; deze hebben een hart-op-hartafstand van 60 mm en zijn horizontaal en in de radius van de bocht gezet. Vervolgens zijn de lamellen verticaal gemonteerd."

AKOESTIEK

De houten wanden herbergen niet alleen verschillende installatietechnische oplossingen, ook de akoestiek wordt via deze wanden geregeld. "De wanden zijn boven- en onderaan voorzien van een speciale aansluiting", vertelt Van Hout. "Vanwege de betonnen vloer, het betonnen plafond en de glazen pui moeten de wanden name-

lijk geluidabsorberend werken. Er is bekeken of de latten dichter bij elkaar konden worden gemonteerd dan nu is gebeurd, maar dat was niet mogelijk. De wanden hadden dan onvoldoende absorberend vermogen gehad. Achter de latten is nu isolatie aangebracht in combinatie met zwart firetdoek."

SPEELSHEID

Hageman ten slotte betitelt de houten wanden in De Kom als "speelsheid in kleur en maatvoering op een universeel montagesysteem". De Haas onderschrijft dit: "Het zijn speelse en theatrale wanden."

BOUWPARTNERS

Opdrachtgever: De Kom, stadstheater en kunstencentrum, Nieuwegein
 Architect: de Architecten Cie., Amsterdam
 Aannemer: Strabag / Züblin Nederland, Vlaardingen
 Leverancier houten lamellen: Derako International, 't Zand
 Montage houten lamellen: VHV Afbouw, Veldhoven